

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij drie fracties de behoefte de minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake diens brief d.d. 17 september 2012 houdende het verslag van de tweede Freedom Online conferentie, gehouden op 6 en 7 september 2012 in Nairobi (Kamerstuk 33 000 V, nr. 164).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Pechtold

De griffier van de commissie,
Van Toor

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het verslag over de tweede Freedom Online Conferentie dat op 17 september aan de Tweede Kamer is gestuurd. Internetvrijheid is van groot belang. Het is daarom goed nieuws dat de eerste Freedom Online Conferentie in Den Haag opvolging heeft gekregen in Nairobi. Ook de organisatie van een derde Freedom Online Conferentie, zo blijkt uit de Kamerbrief, is vermoedelijk verzekerd.

De leden van de VVD-fractie juichen toe dat Tunesië zich heeft aangesloten bij de Freedom Online coalitie. Het land heeft recente ervaringen met burgerlijk verzet tegen een ondemocratisch regime. Verzet dat gedeeltelijk ook via internet en sociale media werd geuit. In tal van andere landen in de regio speelt dit nog steeds. De leden van de VVD-fractie denken hierbij aan Syrië, maar bijvoorbeeld ook aan de positie van de inmiddels gearresteerde blogger Hamza Kashgari, waarover leden van de VVD-fractie in het verleden mondelinge vragen hebben gesteld. Ook de ontwikkeling van een eigen, afgesloten, internetvorm in Iran toont de urgentie van internationale actie om internetvrijheid zoveel mogelijk te borgen.

De leden van de VVD-fractie vinden internetvrijheid en mensenrechten twee kanten van dezelfde medaille. Daarom horen deze leden graag van de minister of de 40 000 euro die is uitgegeven aan de tweede Freedom Online Conferentie zijn betaald vanuit het mensenrechtenfonds. En zo nee, waarom niet? De leden van de VVD-fractie horen ook graag van de minister of er ruimte is binnen het mensenrechtenfonds om meer aandacht te besteden aan internetvrijheid.

Daarnaast vragen de leden van de VVD-fractie de minister hoe hij aankijkt tegen de spanningsboog tussen internetvrijheid enerzijds en veiligheid anderzijds. Internet wordt ook gebruikt voor opspring van strafbare feiten. Teveel de nadruk leggen op vrijheid kan de veiligheid in het gedrang laten komen en andersom.

De leden van de fractie van de PVV waarderen de inzet van de minister op het gebied van internetvrijheid en zijn blij dat de continuïteit van het initiatief is gewaarborgd en andere landen ook overwegen, of hebben aangekondigd, financieel bij te willen dragen dan wel de organisatie van toekomstige conferenties op zich te nemen.

Het bevreemdt de leden van de PVV-fractie echter dat Tunesië met instemming van de huidige leden tot de Freedom Online coalitie is toegetreden. Hoewel de internetvrijheid onder de Tunesische dictatuur meer onder vuur lag, wijzen de leden van de PVV-fractie de minister er graag op dat in het voorheen vrij seculiere Tunesië een tendens waarneembaar is islamkritiek aan banden te leggen. De partij Ennahda heeft daartoe in augustus een wetsvoorstel ingediend. Afgelopen april kregen twee jongeren gevangenisstraffen van zeven jaar opgelegd voor het online plaatsen van een Mohammed-cartoon. Is Tunesië hier door de overige Freedom Online-leden op aangesproken en heeft de minister gepleit voor vrijlating van deze jongeren? Zijn er in het algemeen voorwaarden en verplichtingen verbonden aan toetreding tot de Freedom Online coalitie?

Gezien de recente ontwikkelingen omtrent de op youtube verschenen film «Innocence of Muslims» en het feit dat veel moslimlanden – inclusief Turkije – youtube daarop hebben geblokkeerd, zien de leden van de PVV-fractie graag dat er tijdens de volgende Freedom Online bijeenkomst uitgebreid aandacht wordt geschonken aan het internationale recht op vrijheid van meningsuiting zoals neergelegd in het Internationaal Verdrag

inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). De leden van de PVV-fractie gaan er daarbij vanuit dat Nederland dit recht onverkort zal verdedigen, ook als het islamkritiek betreft.

Volgens het rapport «Freedom on the Net 2012» van Freedom House is de internetvrijheid in Bahrein, Pakistan, Egypte en Jordanië significant gedaald. In Iran, Saudi-Arabië en Turkije is het met de internetvrijheid nog slechter gesteld dan in 2011. De leden van de PVV-fractie zijn ernstig bezorgd dat de toenemende islamisering in de landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA) tot beknutting van internetvrijheid van minderheden en andersdenkenden zal leiden en wat dat betreft Pakistan, Saudi-Arabië en Iran achterna gaan. Zo is in Egypte amper bij te houden hoeveel personen het afgelopen jaar een celstraf hebben gekregen wegens islamkritische berichten op een blog, facebook of anderszins. Deze leden verwachten dan ook dat er tijdens de eerstvolgende conferentie extra aandacht besteed zal worden aan die regio.

Gelet op het feit dat in de Arabische regio met het verdwijnen van dictaturen ook antisemitische uitingen een vlucht hebben genomen en premier Erdogan van Turkije islamkritiek gelijk heeft durven te stellen aan antisemitisme verzoeken de leden van de PVV-fractie de minister tijdens de volgende conferentie het verschil tussen beide duidelijk uit te leggen. Antisemitisme heeft geleid tot genocide. Islamkritiek stelt door islam geïnspireerde misstanden, vervolging en moord juist aan de kaak.

De leden van de PVV-fractie vragen de minister of het mogelijk is de Tweede Kamer een gespecificeerde lijst toe te sturen waarop te zien is uit welke landen de deelnemers afkomstig zijn, teneinde de reikwijdte en effectiviteit van dit initiatief te kunnen controleren.

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van voorliggende brief. Hierover hebben zij een aantal vragen. Het is goed om te zien dat 33, voornamelijk Afrikaanse landen, hebben deelgenomen aan deze conferentie. Deze leden spreken de hoop uit dat de conferentie in alle betrokken landen zal leiden meer internetvrijheid. Teleurstellend is dat er in vergelijking met de eerste conferentie een aantal landen en delegaties niet vertegenwoordigd was. Zo ontbrak er ditmaal een Indonesische delegatie. Hoe wordt voorkomen dat deze bijeenkomsten niet vrijblijvend zijn, maar daadwerkelijk leiden tot meer internetvrijheid in de landen die deelnemen? Wat waren de belangrijkste conclusies en hoe wordt er voor gezorgd dat deze in praktijk worden gebracht?

Daarnaast vinden de leden van de CDA-fractie het teleurstellend dat een land als China niet vertegenwoordigd was op deze conferentie. Op welke manier wordt er voor gezorgd dat er een lijst met *best practices* wordt opgesteld die ook toepasbaar is voor landen en maatschappelijke organisaties die op dit moment niet aangesloten zijn bij deze conferenties? En tot welke resultaten heeft dit al geleid?

De *Freedom Online* coalitie bestaat na toetreding van Tunesië uit achttien leden. Kan de minister aangeven welke voorwaarden worden gesteld aan lidmaatschap van deze coalitie, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Wat zijn de concrete doelen die deze coalitie voor zichzelf heeft gesteld en hoe dragen de verschillende betrokken leden hieraan bij?